

Desigualtat i servei. La necessitat de fer un pas endavant

per Frederic López ([@fredelop](#))

*“Així, doncs, pels seus fruits els coneixereu”. Mateu 7, 20.
“La paraula ensenya, l'exemple guia”. Ernesto “Che” Guevara*

He escollit aquestes dues frases per la seva (estereotipada) distància ideològica, però que en el fons vénen a dir el mateix. El que ens aporta, realment, i ens omple, és allò que fem, sigui poc o molt, i no pas les promeses del que farem.

En els darrers 30 anys, la globalització i les facilitats d'establir lligams comercials entre països han estat clau per al desenvolupament de moltes regions del planeta, i, de fet, el volum de l'economia mundial s'ha doblat. Però, quin impacte ha tingut sobre les persones? Si mirem les dades, veiem que el 10% de la població més pobre a nivell mundial ha vist augmentada la seva renda en 65 dòlars, mentre que l'1% més ric, de mitjana, ha vist com la renda li pujava en més de 11.700 dòlars. Això, ho ha fet la globalització o només una forma d'entendre aquest fenomen?

Segurament més que la globalització, no per si mateixa dolenta, la culpable ha estat una forma concreta d'entendre el capitalisme: aquella vinculada a l'ètica protestant, i, en conseqüència, a la relació individual entre la persona i Déu, que va analitzar Max Weber fa més de 110 anys i que avui podem veure en l'individualisme exacerbant en el què vivim. El que importa no és ja el que és millor com a comunitat, sinó la forma de reeixir personalment, sense que importin els mitjans, com diria Maquiavel. Això és el que ens va portar a la crisi econòmica en què ens trobem actualment, i encara estem esperant que la mà invisible actui i ens en tregui.

Mentre esperem, per posar alguns exemples, a Espanya el preu de la llum ha pujat aproximadament un 52% des del 2008, la bretxa salarial ha augmentat d'un 10% abans de la crisi econòmica a un 42% actualment, l'índex de Gini, que mesura el nivell de desigualtat en un país, mostra que aquesta a Espanya ha augmentat en tres punts sencers si ho comparem amb la situació d'abans de la crisi econòmica. El salari mínim interprofessional, per la seva banda, tan sols ha pujat en 55 euros des de l'inici de la crisi.

El fet que els rics són més rics i els pobres són més pobres és, doncs, un fet demostrat empíricament. Que les polítiques de redistribució no funcionen adequadament queda palès en el fet que el nombre de llars afectades per la pobresa energètica en el nostre país són cada vegada més, i que el treball en si ja no assegura un ingressos i una estabilitat suficients per poder allunyar la pobresa de les famílies del nostre país.

La greu crisi econòmica havia de suposar una rebregada perquè el sistema canviés, però malauradament avui en dia l'única resposta que hi ha són els discursos de l'extrema dreta i l'extrema esquerra, populismes que estan empenyent Europa cap als abismes del neofeixisme.

En aquest sentit, les velles anàlisis es veuen superades: ja no entenen on és el centre, la gent moderada. Aquestes anàlisis pateixen d'un error de partida: no veuen que si un sistema que no funciona no canvia, és la gent que canvia i que el vol canviar, i que les úniques ofertes per fer-ho només provenen dels extrems antisistema. Així, podem comprendre les "sorpreses" d'Àustria, el Regne Unit, els Estats Units, Finlàndia, Hongria, Polònia, etcètera.

No, no són sorpreses, són el resultat d'un camí ple d'inaccions per part d'aquells que tenien la responsabilitat de posar remei al patiment de la gent, però que no ho han fet per la subjecció que tenen a uns resultats econòmics a final de més o uns comptes a final d'any. Aquesta concepció del govern, de gestora, és potser un dels pitjors mals que han patit els serveis públics a Europa i al món anglosaxó en els darrers 30 anys. La modernització de l'administració pública no ha estat pensada des de l'àmbit públic, sinó que s'ha deixat en mans de consultores privades que han passat a aplicar els principis de la gestió privada a l'àmbit públic, a regir-lo per mètodes economicistes i no per resultats positius socialment desitjables. Hem passat a ser usuaris, clients, consumidors de serveis públics, quan mai hem deixat de ser pacients, persones, que hem necessitat assistència, d'ésser ciutadans. Som éssers humans, amb la nostra dignitat, amb els nostres drets i els nostres deures envers la comunitat que ens envolta, no només usuaris.

Així és com ens cal repensar el nostre sistema. Des del públic, amb la ciutadania i per al seu millor servei. Aquesta és l'exigència que se li deu a tot responsable públic. Ni menys, ni més. Que vetlli pel bé de la seva comunitat, i que si quelcom no funciona, es canviï. Però per a exigir també cal fer, com deia al principi. Cal viure amb plena consciència dels nostres drets, però també dels nostres deures envers la societat en la que vivim, la responsabilitat que tenim respecte al pròxim. Recordar i aplicar aquell principi que diu "el que no vulguis per a tu, no ho facis als altres". En resum, cal una aplicació 100% de l'Economia Social de mercat,

Si bé els reptes poden semblar majúsculs, com deia Mamerto Menapace, un monjo argentí: "no tenim en les nostres mans les solucions per a tots els problemes del món, però davant els problemes del món tenim les nostres mans."

Tenim les nostres mans, i també tenim les eines, només ens cal aplicar-les. Tenim l'article 3 del Tractat de la Unió Europea, que diu que la UE es basarà en l'Economia Social de Mercat. Tenim el primer article de la Constitució espanyola, que diu que "Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de dret", tenim el preàmbul de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya ens diu que "Catalunya, des de la seva tradició humanista, aferma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just.". Només cal la voluntat i l'exigència de ser coherents amb aquests principis rectorals quan decidim què fem en el nostre dia a dia, què fem per transformar totes aquestes paraules en realitats socials i no deixar-ho en ser "socials només en el nom" i actuar d'altra forma. Transformar les paraules en fets és cosa de la Política. I la Política, com he dit abans, és cosa de tots, dels representants. Sí, i també dels que som representats. Així, doncs, què? Ens hi posem?

Imatge de portada: cèntims d'euro sobre un mapa. **Font:** Morguefile.com